



## ‘We halen zó drie meter museum uit de grond’

*Bouwlocatie kenniscluster blijkt bodem vol schatten*

**Stedenbouwkundig plan  
Nieuwstraat en  
omgeving**

pagina 2 - 3 >

**Bartokblok  
Kademarkt**

pagina 4 >

**Arnhemse gezichten**

pagina 4 >



In oktober start de bouw van het kenniscluster, in september werd het archeologisch onderzoek afgerond. Stadsarcheologen ontdekten hier vondst na vondst. ‘Gelukkig hadden we heel veel hulp van vrijwilligers. ‘We zetten het verleden van Arnhem op de kaart.’

Stadsarcheoloog Kasper van den Berghe: ‘We hebben een stadswal gevonden die dateert van net voor 1400. Dat betekent dat de stad hier ophield. Maar op 17e eeuwse stadskarten staan op die plek huizen. Die karten zijn getekend door een beroemde cartograaf die Blaeu heette, een autoriteit. Zou hij zich vergist hebben? Door bodemonderzoek krijgen we dus echt een nieuwe kijk op hoe de stad hier was ingericht. Dat is spannend, we gaan het verder uitzoeken.’

### **Brouwersoven**

De brouwersoven heeft de krant al gehaald. ‘We hebben hem gelicht zoals dat heet, compleet met de grond die eraan zit. Die moet je er niet afhalen, want dan heb je kans dat de oven uit elkaar valt. Wij gaan hem impregneren met een soort kunststof. Zo kunnen we hem intact houden. Het zou mooi zijn als er in het kenniscluster een plaatsje voor de oven wordt ingeruimd. Dat is niet zo eenvoudig als het klinkt. Hij

weegt maar liefst tien ton en hij neemt nogal wat ruimte in beslag. Op dit moment bekijkt de gemeente de mogelijkheden.’ In totaal vonden de archeologen drie of vier ovens. Er werd dus flink gebrouwen hier. ‘Op zich is dat best raar, zo aan de uiteinden van een stad. Had het met de stank te maken? Zo’n brouwproces ruikt namelijk echt niet lekker. Of was het vanwege het brandgevaar? Allemaal puzzels die we proberen op te lossen.’

### **Kont van de beek**

Van den Berghe en zijn collega’s vonden hier ook de resten van heel grote huizen en van de Jansbeek. ‘Je kunt zien dat het water buiten haar natuurlijke loop werd geleid. Waarschijnlijk om water te winnen voor de brouwerijen óf om de gracht, de latere Oude Haven, van voldoende water te voorzien’, vertelt hij. Aan de ‘kont’ van de beek was in ieder geval bedrijvigheid. Dat is normaal, maar dat we hier zulke rijke panden vonden, is bijzonder.

Dat betekent dat de brouwers hier mogelijk zelf ook woonden.’

### **Drie meter museum**

De beerputten die bij deze huizen liggen zijn opvallend groot. Voor de stadsarcheoloog zijn het schatkamers. Van den Berghe: ‘We halen zó drie meter museum uit de grond. Kookgerei uit de late middeleeuwen. Speelgoed, kammen en medicinale voorwerpen. Echt een museale vondst is de boerendanskruik uit België. Met dansende figuurtjes erop, en een regel tekst met de strekking ‘bezint eer ge begint’. Helemaal bijzonder zijn de drie vrijwel puntgave drinkbekers uit Siegburg (Duitsland) Ze zijn in opdracht gemaakt. Op de bekers zijn familiewapens te zien. Eén van de bekers heeft zelfs het wapen van Arnhem.’ Van den Berghe: ‘We hebben keihard gewerkt met heel veel vrijwilligers. Zo vonden we 16e eeuwse kelders. We ontdekten dat de Rijn hier vroeger stroomde en wat hier voor bedrijvigheid was. Alles van



De locatie, waar dagelijks veel mensen kwamen kijken.

waarde nemen we mee voor verder onderzoek. We willen samenwerken met het archief, want daar is van alles te vinden. Stadsrekeningen, verordeningen. Over alles wat we ontdekken, maken we een mooie rapportage. Ook over de twee gave kandelaars van grijs gebakken klei die we vonden aan de kant van de Bartokzaal. Zou hier een pottenbakkerij hebben gezeten? Dat ontdekken we wellicht als we een volgend bodemonderzoek starten, voor de bouw van Bartokblok. Wordt vervolgd!’

# Een mijlpaal in vogelvlucht

Op 8 september presenteerden we het concept stedenbouwkundig plan voor de Nieuwstraat en omgeving in het Stadsatelier. Een mijlpaal waar we op deze pagina's een kleine impressie van geven. De reacties uit de zaal op het plan waren positief, al waren er enige kanttekeningen over de Weerdesstraat. Biedt deze variant de oplossing die we zoeken voor de doorstroming van het verkeer en de overstekbaarheid van de straat?

### Statig wonen in de Rodenburgstraat

De grondgebonden woningen in de Rodenburgstraat krijgen een divers karakter. Tuintjes, trapjes en erkers vormen een overgang naar de straat. De bomen blijven staan.

### Rodenburgstraat

De historische lange lijnen van de binnenstad naar de Rijn worden hersteld.

### Schakel tussen oude en nieuwe binnenstad

Op de Trans en op het Kerkplein gaan we bouwen. De bouwblokken (en de omgeving) verbinden de historische en zuidelijke binnenstad met elkaar.

### Pleintjes

### Jansbeek komt terug in Rijnboog

De Jansbeek is een belangrijk element in het plan. Hij wordt zichtbaar in de Turfstraat en Nieuwstraat. De Weerdesstraat passeert hij ondergronds, om vervolgens over de nieuwe Rijnkadetrappen naar de rivier te stromen.

### Kunstencluster met kunstplein aan de Rijn

### Rijnkade: de stad ontmoet de Rijn

### Nieuwstraat: cultuur op de boulevard

### Weerdesstraat: veilig en groen

### Nieuw 'Weverplein'

Een van de nieuwe pleinen in Rijnboog, aan de kop van de Nieuwstraat bij de Weverstraat. De mooie plataan laten we uiteraard staan. Water maakt het tot een gezellige, aantrekkelijke plek.

## Dit vindt het Kwaliteitsteam Rijnboog:

Het plan sluit goed aan bij de historische binnenstad. Door nieuwe elementen als de Jansbeek en de bebouwing op het Kerkplein kan Rijnboog uitgroeien tot een prachtig eigentijds stadsdeel.

## De volgende stap

### Wethouder Gerrie Elfrink:

Wij hebben weer een belangrijke stap gezet. We horen van veel mensen dat ze dit een mooi plan vinden dat goed bij Arnhem past. De komende tijd is het belangrijk om alles goed te bespreken en te berekenen. Dat doen we samen met het kwaliteitsteam en de marktpartijen. Eind 2011 willen we het conceptplan aanbieden voor besluitvorming aan het college van B & W en de gemeenteraad.

## Wat vindt u er van?

We horen graag van u wat u van het stedenbouwkundig plan vindt. Reageren kan tot en met 6 oktober via [www.rijnboog.nl/atelier](http://www.rijnboog.nl/atelier).

Vindt u het niet prettig om via de site te reageren? Kom dan op 29 september van 13.00 tot 17.00 uur of op vrijdag 30 september van 10.00 uur tot 14.00 uur langs op Broerenstraat 12-16. We zijn dan aanwezig om de plannen toe te lichten. En u kunt hier uw reactie achterlaten.

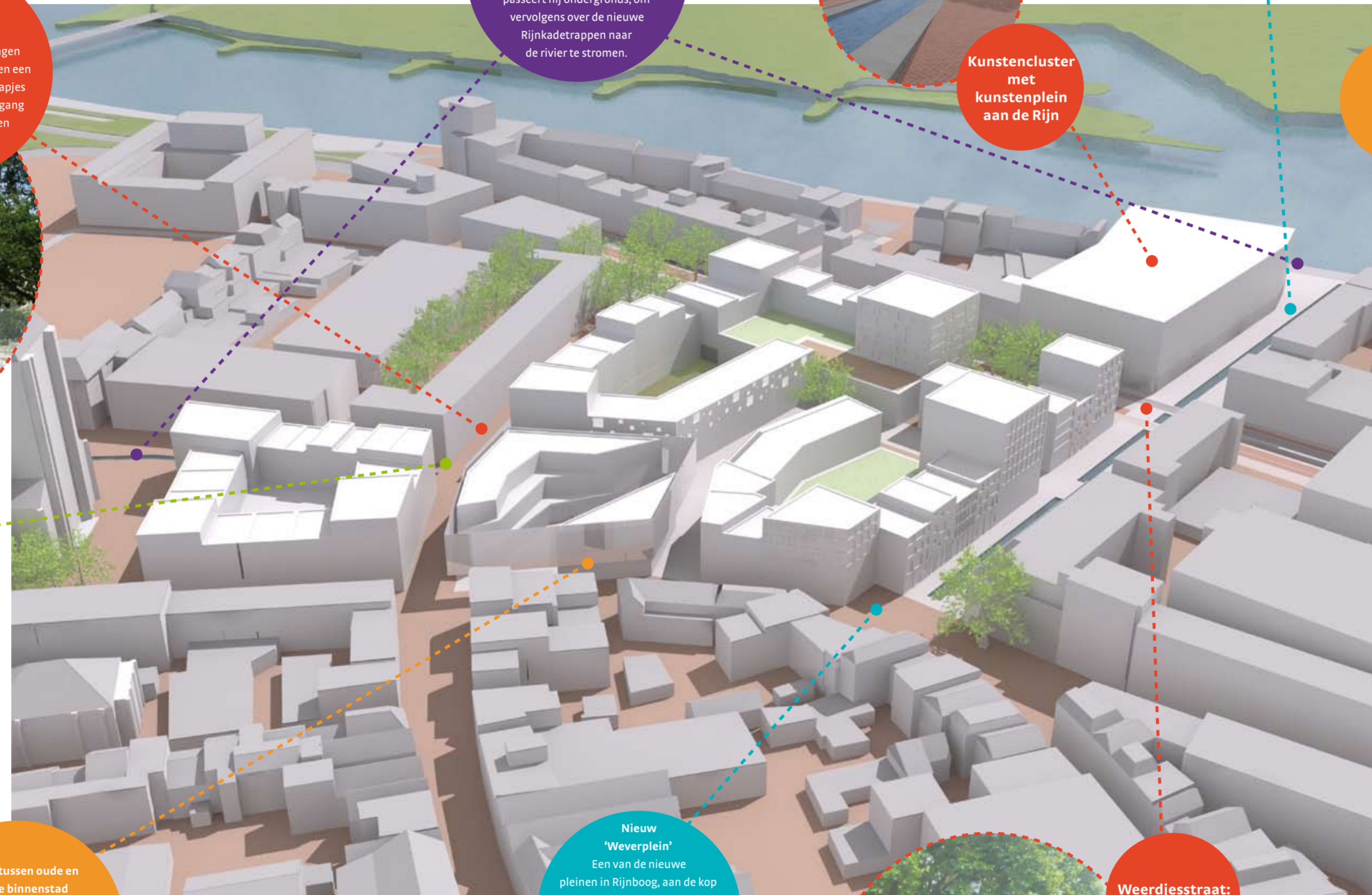
De Nieuwstraat wordt een boulevard vol cultuur die een belangrijke route vormt naar de Rijn. De nieuwe bebouwing past qua maat bij de bestaande, historische panden. De Jansbeek loopt in kleine bocht door de straat en wordt aan het eind iets breder waardoor de Nieuwstraat korter lijkt en de Rijn dichterbij komt.

Alleen al door het kunstcluster wordt de Rijnkade een levendige plek. Er is altijd iets te doen en het is er goed toeven. Door de kadetrappen ontstaat een mooie verbinding met de lage kade. De trappen kunnen ook als tribune dienen voor een 'amfiteater' aan de rivier. Een pontje zorgt voor de verbinding met Arnhem Zuid.

Beelden: Buro Poelmans Reesink, Urhahn Urban design



De bouwblokken krijgen een eigen 'binnenwereld'. Zo ontstaat een klein winkelgebied met nieuwe straatjes. Boven de winkels is het prettig wonen.



De Weerdesstraat wordt een prettig ingerichte stadsstraat met ruime overstekplaatsen voor voetgangers. Er komen twee rijstroken. De in- en uitrit voor de nieuwe parkeergarage zijn onder straatniveau. Er is een goed fietspad en we maken ruimte voor groen.



# Bartok draagt haar steentje bij aan Rijnboog

Tussen de Nieuwe Oeverstraat en de omgeving Nieuwstraat komt straks het Bartokblok. Woningcorporatie Portaal en MAB Development ontwikkelen samen de plannen voor winkels met appartementen. De ontwikkelingen binnen Rijnboog leiden tot een pas op de plaats, maar dat is verleden tijd.



Frans Westdorp, senior ontwikkelaar bij Portaal: 'Achter de schermen ging het werk verder. We zijn nog eens met een kritisch oog over het schetsontwerp gegaan en keken met name of we met een slimme indeling meer uit de vierkante meter kunnen halen voor de commerciële ruimtes. De parkeerkelder is anders ingedeeld, de maatvoering is aangepast. Hoeveel auto's kunnen we kwijt, hoeveel bergingen kunnen we maken? Als we dat berekenen, komen we uit op 43 woningen.'

## Meer voor minder

Dat we dingen anders oplossen, betekent niet dat we inleveren op de uitstraling en sfeer. Bartok wordt een levendige woonlocatie in de binnenstad. Je hebt er het kenniscluster, pleintjes, winkels en restaurants aan je voeten liggen. Daarnaast komt er de binnentuin, een oase van rust.' De helft van de woningen wordt sociale huur. Portaal wil het wonen in de stad voor iedereen mogelijk maken. Bovendien draagt wonen boven winkels bij aan de leefbaarheid van het stadscentrum. Westdorp: 'Zo maken

we met Bartokblok een deel van de ambities van Rijnboog waar: dit wordt een bruisend stukje stad.'

## Wonen in een bruisend stukje stad

## Sport en leisure

Welke winkels en horeca biedt Bartokblok straks? Westdorp: 'MAB Development is daar

verantwoordelijk voor, maar wij denken natuurlijk wel mee. Een mandjessupermarkt zou hier goed passen. Maar ook winkels met fitness- of buitensportuitrusting. We zoeken in ieder geval naar een winkelaanbod dat het bestaande winkelbestand in deze buurt aanvult en versterkt.'

## De volgende stap

'De voorlopige plannen zijn klaar', vertelt Westdorp. 'We zijn nu in gesprek met de gemeente over de verkoop van de grond, dit jaar verwachten we tot overeenstemming te komen.'

In de tussentijd werken we verder aan de finetuning van het ontwerp. Dit leggen we voor aan het Kwaliteitsteam Rijnboog, omwonenden en belangstellenden. We doorlopen de gangbare procedures voor bestemmingsplan en bouwvergunningen. Als het voorbereidende werk is afgerond, kunnen we eind 2013 starten met de bouw. Dan heeft Arnhem er in 2014 een mooie aanwinst bij.'

## Paradijs

In het voorjaar 2010 hebben de marktpartijen Bouwinvest en Blauwhoed aangegeven de plannen voor de Nieuwstraat te willen afwachten voor verder te gaan met de planontwikkeling voor het Paradijs. Nu de gemeenteraad het schetsontwerp voor de Nieuwstraat en omgeving heeft vastgesteld en het concept-stedenbouwkundig plan klaar is, is de planontwikkeling weer gestart.

Omdat er over het plan nog geen overeenstemming was met de marktpartijen is besloten Architectenbureau Mulleners + Mulleners te vragen samen met de marktpartijen en de gemeente een haalbaar plan te maken. In het Paradijs komen nieuwe woningen en detailhandel. De verwachting is dat einde van het jaar een concept klaar is. We zullen u dan uitnodigen voor een bijeenkomst om dit concept toe te lichten en uw reacties op het plan te horen.

## Kademarkt als sfeermaker

Zelfs het weer werkte mee op zondag 4 september; het was gezellig druk tijdens de Kademarkt, georganiseerd door de Kwartiermakers Arnhem in opdracht van Rijnboog. Op de lage Rijnkade stonden allerlei kraampjes van bewoners die hun zolder hadden opgeruimd.

De Kademarkt duurde de hele dag. Bewoners brachten spulletjes aan de man, je kon uitrusten in de reizende tuin en luisteren naar muziek van de Rolero's. Wethouder Elfrink nam op gezette tijden mensen in een hoogwerker mee naar grote hoogte voor een mooi uitzicht over Rijnboog. Hij gaf uitleg over de plannen. Ook op de markt zelf stond een informatiekraam over Rijnboog.

De komende jaren zullen er meer tijdelijke activiteiten worden georganiseerd. Iedereen met een goed idee mag een voorstel er voor doen. Zo krijgen we nu al een voorproefje van Rijnboog als gebied waar altijd iets te doen is. Waarom zouden we daarmee wachten tot alle nieuwbouw klaar is?

Op 23 oktober is de tweede Kademarkt.

# Agenda

## SEPTEMBER

- 29 en 30 september  
inloop Rijnboog in Broerenstraat 12-16

## OKTOBER

- 6 oktober start bouw kenniscluster
- 18 oktober  
inloopavond herinrichting Nieuwe Plein
- 23 oktober  
Kademarkt op de lage kade

## NOVEMBER/ DECEMBER

- presentatie conceptplan Paradijs



Op 6 oktober start de bouw van het kenniscluster, een gebouw voor alle Arnhemmers. Dat laten we zien door tijdens de bouw het bouwhek aan te kleden met Arnhemse gezichten. U kunt meedoen met uw foto via facebook. Kom 6 oktober naar de start van de bouw. U bent van harte welkom. Meer weten? Ga naar [www.rijnboog.nl](http://www.rijnboog.nl) of [www arnhem.nl](http://www arnhem.nl)

De meest actuele informatie vindt u op [www.rijnboog.nl](http://www.rijnboog.nl), of meld u aan voor de digitale nieuwsbrief

## Rijnboog Arnhem

### colofon

uitgave van gemeente Arnhem en partners: Bouwinvest, MAB Development, Portaal, Blauwhoed, Vesteda  
oplage 7500 exemplaren

tekst en vormgeving Einder Communicatie  
fotografie Goedele Monnens  
drukkerwerk drukkerij de VDA-groep Arnhem

### Meer informatie

Projectorganisatie Rijnboog Arnhem  
Postbus 99  
6800 AB Arnhem

Telefoon (026) 377 32 56  
E-mail: [info@rijnboog.nl](mailto:info@rijnboog.nl)  
Twitter: @CoelenRijnboog

[www.rijnboog.nl](http://www.rijnboog.nl)

